

Písomný výstup pedagogického klubu

1. Prioritná os	Vzdelávanie
2. Špecifický cieľ	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
3. Prijímateľ	Spojená škola, I. Krasku 491, Púchov
4. Názov projektu	Kvalitné vzdelávanie a odborná príprava – náš cieľ.
5. Kód projektu ITMS2014+	312011ABH7
6. Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia – prierezové témy.
7. Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Ján Haššo
8. Školský polrok	2. polrok
9. Odkaz na webové sídlo zverejnenia písomného výstupu	www.sospuchov.sk

10.

Úvod:

Stručná anotácia

Pedagogický klub čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia - prierezové témy, tvoria piati učitelia.

Klub začal fungovať v októbri v tomto školskom roku.

Spôsob organizácie: stretnutia 2 krát do mesiaca. Dĺžka jedného stretnutia: 3 hodiny.

Varianta klubu: pedagogický klub s výstupmi.

Pedagogický klub sa zameriava na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci vzdelávacích oblastí, ako prierezovej témy.

Cieľom realizácie aktivít pedagogického klubu je zvýšenie odborných kompetencií pedagogických zamestnancov pre ďalšie zvyšovanie úrovne čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia žiakov naprieč vzdelávaním.

Čitateľská gramotnosť je dôležitou schopnosťou žiaka a nevyhnutným predpokladom pre ďalší osobnostný a profesijný rast žiaka.

Kľúčové slová

Čitateľská gramotnosť, kritické myslenie, overené pedagogické skúsenosti, vyučovacie metódy, tvorivá práca, odborný text, kreatívne myslenie, odborné vzdelávanie a príprava, inovatívne didaktické materiály, kooperácia, skupinová práca, expertné skupiny, projektová vyučovacia metóda, didaktický kufrik, overené pedagogické skúsenosti.

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu

Cieľom písomného výstupu je zhodnotenie doterajšej činnosti pedagogického klubu čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia - prierezové témy a jeho prínosu do výchovno – vzdelávacieho procesu. Na väčšine predmetov pracujú študenti s množstvom rôznych textov, preto je veľmi potrebné sústrediť sa na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Cieľom našich jednotlivých stretnutí bolo analyzovať nedostatky vo vzdelávaní, prijímať opatrenia na ich odstránenie a prinášať inovácie do edukačného procesu. Všetky činnosti smerovali k rozvoju kľúčových kompetencií učiteľov, k posilneniu čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia a tým ku skvalitňovaniu vyučovacej činnosti.

Jadro:

Popis témy/problém

V rámci pedagogického klubu sa členovia klubu celkovo stretli 10 krát, teda 2 krát v mesiacoch február, marec, apríl, máj, jún.

Hlavnou témou 11 stretnutia členov PK bola kooperácia, kooperatívne a skupinové vyučovanie na odborných školách a ich vplyv na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov.

Členovia klubu rozdiskutovali pojmy týkajúce sa kooperácie, kooperatívneho vyučovania, skupinového vyučovania, analyzovali typy skupinovej práce na odbornom vyučovaní a ich význam pre budúci pracovný - profesijný život žiakov – absolventov našej školy.

Ing. Šimáčková priblížila členom klubu význam kooperácie pre rozvíjajúci sa Priemysel 4.0. Práve kooperácia a skupinová práca žiakov je potrebná k nadobúdaniu odborných zručností, komunikačných zručností a tímovej spolupráce žiakov, ako budúcich absolventov. Ukazuje sa, že tímová práca a kooperácia je vo firmách dôležitá a pre chod firiem nevyhnutá. Doterajšia pandemická COVID situácia na našej odbornej škole, ale nie len u nás spôsobila isté obmedzenia práve v rozvoji tímovej práce a kooperácie medzi žiakmi.

Ing. Šimáčková zoznámila členov klubu s niektorými zaujímavými postrehmi a myšlienkami, ktoré prezentovali Mária Onušková, Anna Šurinová vo svojej publikácii *„Kooperatívne techniky na podporu učenia sa žiakov“*.

V rámci kooperatívneho vyučovania sa žiaci učia spolupracovať, komunikovať a vzájomne sa hodnotiť.

Pri implementácii kooperácie, keď žiaci diskutujú alebo riešia spoločný technický problém, sa rozvíjajú technické zručnosti, ako vzájomné pôsobenie kooperatívneho charakteru či zručnosť jasne sa odborne vyjadriť a pracovať v skupine.

V uvedenej publikácii sa uvádzajú aj typy kooperácie v kooperatívnom vyučovaní. Sú to:

- a) kooperácia ako pomoc
- b) kooperácia ako vzájomnosť.

Členovia klubu prediskutovali jednotlivé typy a rozobrali ich možnosti aplikácie vo vyučovaní odborných predmetov.

Ďalej členovia klubu analyzovali rozdiel medzi skupinovým vyučovaním a kooperatívnym vyučovaním. V rámci brainstormingu diskutovali o ich rozdieloch a ako ich vnímajú :

- a) Skupinové vyučovanie:
 - zodpovednosť prechádza na skupinu,
 - vzájomná závislosť žiakov na skupine,
 - pokrívka však rozvoj sociálnych zručností,
 - skupina pracuje samostatne a žiaci sa musia spoliehať len na seba,
 - skupiny sú homogénne,

- hlavnú činnosť vedie vyučujúci a v skupine zvolený žiak,
- zodpovednosť len za seba,
- žiak je často schovaný v skupine,
- práca bez rečí okolo,
- sociálne zručnosti sú predpokladané alebo ignorované.

b) Kooperatívne vyučovanie:

- prevláda pozitívna vzájomná závislosť a žiaci sa učenia aj sociálnym zručnostiam,
- žiaci sa cielene učia rozvíjať svoje sociálne zručnosti a učiteľ len pozoruje prácu skupín, prípadne zasahuje ako poradca,
- v tíme je zodpovednosť aj za druhého,
- je viditeľná individuálnosť žiaka a jeho osobná zodpovednosť,
- skupiny sú heterogénne,
- v tíme prevláda diskusia o spolupráci – reflexia.

Členovia klubu konštatovali, že kooperatívne vyučovanie a kooperácia ako jedna z inovatívnych vyučovacích metód, umožní žiakom aktívne sa učiť, učiť sa čo najlepšie, najľahšie a čo najviac. Zvolené vhodné učebné aktivity s orientáciou na rozvoj čitateľskej gramotnosti veľmi dôležité, pretože môžu učenie žiaka posúvať dopredu. Samozrejme je dôležité brať do úvahy, že nie každý žiak je komunikatívny a „tímový hráč“, ale práve tieto formy mu umožňujú rozvíjať sa, zlepšovať a zažiť v škole úspech, ktorý je tak potrebný pre jeho budúci profesijný život. Členovia ped. Klubu diskutovali, rozoberali prezentované postrehy a prezentovali svoje skúsenosti.

Cieľom dvanásteho stretnutia členov PK bola skupinová práca žiakov na vyučovaní, vyučovanie formou práce expertných skupín, vplyvu skupinovej práce na rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia žiakov a zdieľanie skúseností členov klubu.

V úvode stretnutia členovia klubu rozdiskutovali pojmy skupinová práca, skupinové vyučovanie, expertné skupiny, kruh expertov.

Mgr. Šimáček zoznámil členov klubu s témami: „Skupinové vyučovanie“, „Kruh expertov“, ktoré prezentovali vo svojej publikácii Mária Onušková, Anna Šurinová: „*Kooperatívne techniky na podporu učenia sa žiakov*“ a Kasíková H.: „*Kooperativní učení, kooperativní škola*“.

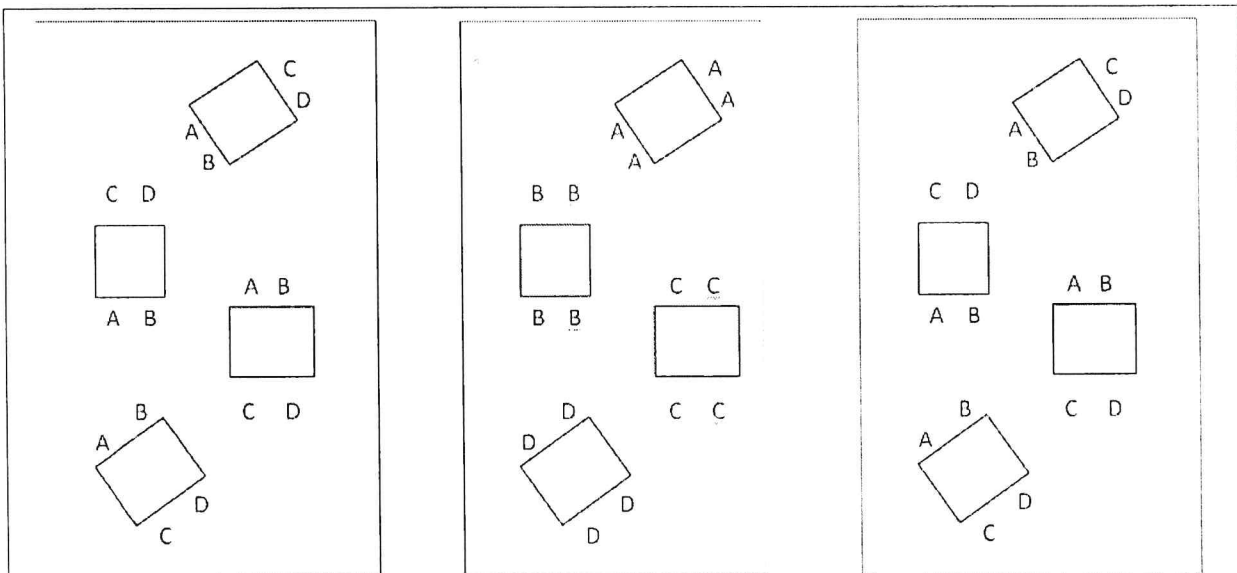
Prezentoval príklad: „Kruh expertov“

1. Poslanie kruhu expertov: a) spracovanie rozsiahlych vedomostí v relatívne krátkom čase; b) osvojenie si učebného obsahu, rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia; c) rozvíjanie komunikačných schopností a kritického myslenia.
2. Podmienky použitia: žiaci musia mať skúsenosti so skupinovými formami vyučovania; učiteľ pripraví pre žiakov komplexnú úlohu (napr. na 1 až 2 vyučovacie hodiny, text rozdelí na rovnaké časti, označí ich napr. písmenom A, B, C, D).
3. Štruktúra:

Základné skupiny

Expertné skupiny

Základné skupiny

4. Priebeh práce žiakov v skupinách:

Pokyny učiteľa → úvodná práca žiakov v základnej skupine → Práca žiakov v expertných skupinách → návrat do základných skupín → reflexia, spätná väzba.

Členovia klubu prezentovali, že na svojich vyučovacích hodinách či už odborných alebo všeobecnovzdelávacích realizujú skupinovú prácu. Ing. Žiačiková uviedla témy, ktoré realizuje na hodinách anglického jazyka, Ing. Šimáčková na hodinách odevnej tvorbe, Mgr. Haššo na hodinách telesnej a športovej výchovy a geografie a Mgr. Šimáček na hodinách telesnej športovej výchovy. Prezentovali svoje skúsenosti, výhody a nevýhody.

V rámci brainstormingu členovia klubu prediskutovali skupinovú prácu žiakov s štruktúrou práce expertov ako inovatívnu formu vyučovania. Takúto formu práce žiakov doposiaľ nikto z nich nepoužíval. Diskutovali o ich rozdieloch a ako to vnímajú. Konštatovali, že takáto práca žiakov na VH určite podporí rozvoj čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia tiež hodnotové vzdelávanie cez 7 návykov. Členovia klubu zároveň navrhli témy, vyučovacie predmety a odbory, kde by bolo možné realizovať skupinovú prácu s využitím práce expertov.

Výhody tejto formy vyučovania:

- v pracovnej skupine „expertov“ má každý žiak rovnaký označený text,
- študuje ho a pracuje na zadanej čiastkovej úlohe,
- má možnosť prezentovať vlastný názor k zadanej téme,
- ako člen expertnej skupiny interpretuje závery expertnej skupiny,
- po návrate do základnej skupín tlmočí svojim členom závery z expertných skupín,
- prezentuje výsledky časti zadanej úlohy alebo celý výsledok,
- môže prezentovať svoje pocity z práce v expertnej skupine.

Nevýhody:

- časovo náročnejšia príprava učiteľa na VH,
- práca žiaka v takomto tíme môže byť pre žiaka náročná.

Členovia klubu diskutovali k jednotlivým témam stretnutia a podrobne analyzovali skupinovú prácu a prácu expertných skupín na VH. Zhodnotili vplyv tejto formy práce žiakov na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiaka, rozvoj kritického myslenia a hodnotové vzdelávanie cez 7 návykov

Na trinástom stretnutí členov PK sme podrobne rozoberali skupinovú prácu. Tá si vyžaduje oveľa náročnejšiu prípravu na vyučovanie a samozrejme aj skúsenosť s touto formou práce na vyučovacích hodinách, učitelia zaraďujú skupinové vyučovanie iba zriedkavo. Takisto záleží na výbere témy, nie každá téma je vhodná na skupinové vyučovanie.

Skupinová práca si vyžaduje vytvorenie pozitívnej klímy v triede.

Cieľom je:

- a) Rozvíjať kompetencie: komunikačné, informačné, sociálne a personálne
- b) Rozvíjanie zručností pri vyhľadávaní a spracovaní informácií
- c) Rozvíjať zodpovednosť žiakov za svoju prácu, aktivitu, samostatnosť
- d) Využívať vnútornú motiváciu žiakov
- e) Aplikovať získané vedomosti
- f) Naučiť sa pracovať v skupine
- g) Naučiť sa prezentovať
- h) Dať možnosť aj slabším žiakom
- i) Komunikácia, konfrontácia
- j) Utvrdzovanie učiva, chápanie súvislostí

Ing. Žiačiková prezentovala svoje skúsenosti so skupinovým vyučovaním na hodinách anglického jazyka:

Po úvodných pokynov a rozdelenia do skupín si jeden žiak z každej skupiny vylosoval jednu kartičku s obrázkom športu. Názov tohto športu vedia iba žiaci v danej skupine. Žiaci vyhľadávali nevyhnutné vybavenie pre tento šport. K dispozícii mali tablety a obrazové slovníky, čo umožňovalo zapájať do práce všetkých žiakov. Robili náčrt futbalového ihriska, tenisového kurtu, basketbalového ihriska a hokejovej plochy. Zaznačovali a pomenovávali bránky, koše, sieť. Každá skupina popisovala vybavenie a ostatné skupiny hádali názov športu napr. otázkou „What equipment do you need?“

Po úvodných pokynov a rozdelenia do skupín mala každá skupina k dispozícii dva tablety, po zvolení si destinácie, ktorú chcú navštíviť si študenti vyhľadávali rôzne údaje ako napríklad pamiatky, ktoré môžu navštíviť, ubytovanie, možnosti pre voľný čas. Na záver žiaci 1. skupiny mali za úlohu klásť správne otázky žiakom 2. skupiny, aby zistili miesto, ktoré chcú navštíviť, kde sa ubytujú, prečo si vybrali túto destináciu, akým spôsobom sa dopraví na určené miesto, čo tam budú robiť, čo chcú vidieť a s kým pôjdu. Na stenách učebne boli rozmiestnené mapy sveta, USA, Európy, mapa Londýna a New Yorku, na ktorých mohli zvolenú destináciu priamo ukázať. Žiaci druhej skupiny odpovedali. Potom si vymenili úlohy. Pretože je mojím cieľom zlepšiť komunikačné zručnosti, museli sa vystriedať všetci členovia skupiny, takže každú otázku kládol iný študent a na otázky odpovedali takisto všetci členovia skupiny. To isté sa zopakovalo v zostávajúcich dvoch skupinách. Posledná skupina veľmi vhodne využila mapu Londýna a pamiatky prezentoval žiak priamo na mape.

Každý žiak v skupine mal svoju úlohu, zapájali sa aj slabší žiaci, skupiny sa navzájom hodnotili, v prípade potreby vyučujúca doplnila informácie k téme, žiaci sa učili spolupracovať ako tím, zároveň preberali zodpovednosť za svoju úlohu v tíme. Žiaci si vyhľadávali informácie na internete, čo podporuje rozvoj čitateľskej gramotnosti.

Mgr. Haško oboznámil členov klubu so skupinovou prácou na hodinách telesnej výchovy a športu na tému „Volejbal - herné kombinácie obranné – dvojblok“ a „Volejbal - herné kombinácie útočné – smeč, stredom, meter“.

Mgr. Crkoňová oboznámila členov klubu so skupinovou prácou na tému „Inštalácia výstavy“ a demonštrovala prípravu na výstavu s názvom „Zrkladenie“ a rozdelenie jednotlivých úloh do skupín. Zhodnotili sme vplyv skupinovej práce žiakov na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiaka a rozvoj kritického myslenia a usúdili sme, že skupinová práca má veľký význam práve v tomto období. Žiaci sa učia spolupracovať, pracovať ako jeden tím, učia sa komunikovať navzájom a kritickému mysleniu.

Štrnásť stretnutia členov PK sa nieslo v duchu prezentácia overených pedagogických skúseností súvisiacich so zvyšovaním úrovne čitateľskej gramotnosti a zdieľaním skúseností.

Členovia klubu rozdiskutovali pojmy týkajúce sa prezentácie pedagogických skúseností na vyučovaní. Mgr. Crkoňová priblížila niekoľko foriem ktorými sa môžu prezentovať pedagogické skúsenosti a ktoré sama najradšej využíva. Oboznámila členov klubu so skupinovú prácou na tému „Inštalácia výstavy“. Demonštrovala prípravu na výstavu s názvom „Zrkadlenie“ a rozdelenie jednotlivých úloh do skupín.

Po úvodných informáciách o mieste, čase a predstavení celej koncepcie výstavy „Zrkadlenie“ boli žiaci rozdelení do skupín.

Prvá skupina mala za úlohu pripraviť koncepciu uloženia inštalačného materiálu. Táto koncepcia spočívala:

- v naštudovaní výstavného priestoru v divadle Púchov
- spracovaní pôdorysu priestoru
- zhodnotení, koľko kusov sa vystaví
- v zakreslení viacerých možností rozloženia výstavných prvkov

Druhá skupina sa zamerala na výber vystavených exponátov, aby súviseli s témou našej výstavy „Zrkadlenie“:

- museli vybrať práce z dvoch odborov (vitráž, maľba), priestorové aj plošné práce
- vybrali vhodný inštalačný prvok pre daný tvar
- adekvátne zhodnotili ako inštalovať plošnú prácu a ako priestorovú
- určili koľko inštalačného materiálu použiť aby sa práca neznehodnotila
- spracovali menovky k danému predmetu

Pri samotnej realizácii výstavy skupina 1. pracovala na vybalňovaní a čistení výstavných exponátov. Skupina 2. umiestňovala exponáty na určené miesto podľa vopred pripravenej výstavnej koncepcie na ktorej sa dohodli a dohodli s pedagógom. Následne umiestnili ku každej práci menovky.

Po ukončení inštalácie a absolvovaní vernisáže mali obe skupiny spraviť prezentáciu o samotnej výstave. Mali vyjadriť svoje dojmy a novonadobudnuté skúsenosti, overenými pedagogickými formami čo je prezentácia a forma cinquain (päťlístok).

V školskom prostredí ide o dva základné typy prezentácií – učiteľov a žiakov. Zhodli sme sa, že aj keď v procese výchovy a vzdelávania nejde o novinku, má prezentácia vo vzdelávaní svoje trvalé miesto a že forma päťlístok učí žiakov zručnosti zhrnúť informácie, zachytiť myšlienky, pocity a presvedčenia do niekoľkých slov hlavne v kreatívnych študijných odboroch.

Nosnou témou pätnásteho stretnutia členov PK bola téma: „Projektové vyučovanie“ ako nová ale hlavne pre žiaka motivačná metóda a jej vplyv na rozvoj čitateľskej gramotnosti žiaka. Ďalšou témou bol „Rozhodovací proces“ ako efektívny spôsob výuky. V rámci diskusie členovia klubu rozobrali hlavne pojmy: „Projekt“, „Projektové vyučovanie“, „Rozhodovanie“, „Rozhodovací proces“ a rozdiskutovali jednotlivé témy.

Ing. Šimáčková priblížila členom klubu význam Projektového vyučovania vo vzdelávaní a zvlášť v odbornom vzdelávaní, keďže na odborných školách technického zamerania ako je aj naša škola pripravujeme budúcich absolventov pre technický priemysel. Sprostredkovala členom klubu informácie publikované autorkami: Darinou Bačovou, Ľudmilou Novákovou a Máriou Onduškovou v publikácii „Projektové vyučovanie v edukačnom procese“. V uvedenej publikácii boli rozobrané základné pojmy projektového vyučovania (ďalej len PV), podstata PV a metodické komponenty projektov.

Správna motivácia žiaka na vyučovaní je práve prostredníctvom projektového vyučovania. V dnešnom modernom svete plnom IKT je pre učiteľa a majstra OV náročné zaujať žiaka a motivovať ho. Učiteľ si častokrát kladie otázky: „Ako motivovať žiaka?“, „Ako riadiť a usmerňovať“

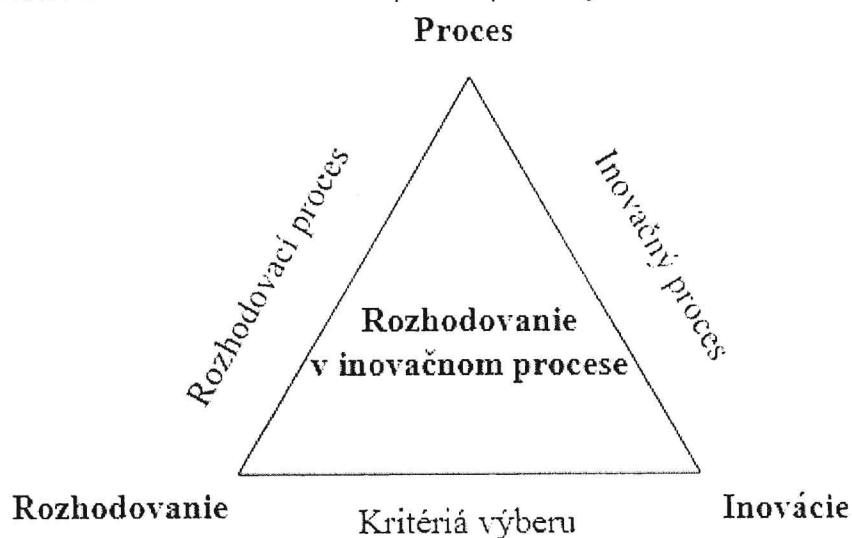
vzdelávaci proces tak, aby daná téma zaujala žiaka a on bol aktívny?; Ako prepojiť danú tému so životom a praxou?; a Ako postupovať tak, aby sme žiaka pripravili na život?“. .

Ak chceme podporiť čitateľskú gramotnosť žiaka je potrebné projektové vyučovanie realizovať s využitím čitateľských stratégií. Ciele vzdelávania sú orientované na žiaka a zamerané nielen na témy obsahovo súvisiace s projektovým vyučovaním, ale aj na spôsoby a postupy, ktorými žiak získava poznatky, analyzuje ich a diskutuje o nich. Prácou s textom umožní žiakom získavať dôležité informácie, ktoré ich aktivizujú a vedú k samostatnosti pri získavaní, triedení a analyzovaní poznatkov a pri realizácii projektového vyučovania v praxi.

Ak má byť učiteľ v tejto metóde vyučovania a v tomto vzdelávacom procese úspešný, vyžaduje si to od neho dostatočné profesijné zručnosti.

Mgr. Šimáček oboznámil členom klubu s „Rozhodovacím procesom a jeho významom v školstve“. Priblížil členom klubu výsledky výskumu OECD týkajúce sa rozhodovacieho procesu a ďalšie informácie publikované v príspevku Františka Bacíka „Rozhodovací procesy ve školství České republiky“. Rozhodovanie a rozhodovací proces patria ku kľúčovým aktivitám vo vzdelávacom procese. Správne nastavený rozhodovací proces vo vyučovaní zvyšuje účasť žiakov na vzdelávaní, podnecuje žiakov k väčšej aktivite, zvyšuje ich osobný záujem a zainteresovanosť na vyučovaní.

Postavenie rozhodovania v inovačnom procese predstavuje schéma:

Postavenie rozhodovania v inovačnom procese

V rámci diskusie sme rozobrali uvedenú tému, vyjadrovali sa k hore uvedenej schéme ako ju vnímame a poukázali sme na význam rozhodovacieho procesu vo vzdelávaní z pohľadu učiteľa a žiaka.

Rovnako sme rozdiskutovali jednotlivé pojmy uvedených tém, kľúčové slová a ich význam pre odborné vzdelávanie a rozvoj čitateľskej gramotnosti žiaka.

Cieľom šestnásteho stretnutia členov PK bolo rozanalyzovať efektívny spôsob výučby. Jedným z nich je projektové vyučovanie. Je to komplexná metóda, prostredníctvom ktorej sa žiakom umožňuje dotýkať sa reality, prežívať nové role, riešiť problémy, prepájať a uplatňovať získané poznatky pri zmysluplnej a užitočnej práci. Dáva im príležitosť k sebarealizácii, motivuje ich k samostatnej práci, objavovaniu, tímovej spolupráci a komunikácii. Učí žiakov premýšľať v súvislostiach a systematicky riešiť zadanú úlohu. Prínosom takéhoto projektu je potom schopnosť žiakov plánovať, rozhodovať sa, odvodzovať postup riešenia. Projektová metóda výučby nám dáva možnosť prepájať učenie s reálnym životom, zaoberať sa aktuálnymi otázkami a problémami, robiť užitočné veci. Môžeme pri nej využívať niektoré progresívne didaktické metódy ako problémové vyučovanie, kooperatívne vyučovanie, systém dokonalého osvojovania učiva, globálnu výchovu, atď. Samotné uskutočňovanie

projektovej formy vyučovania na hodinách nie je pevne stanovené, preto ani neobmedzuje žiakov v tvorivosti a spôsoboch realizácie vyučovacej hodiny alebo vyučovacieho dňa. Primárnym cieľom projektového vyučovania je aktívne zapojiť žiakov do poznávacieho procesu, ktorý je charakteristický svojou otvorenosťou. Učítelia vytvárajú problémové situácie a formulujú problémové otázky, ktoré vedú k tomu, aby žiaci uvažovali a premýšľali o tom, čo sa učia. Scenáre projektov sú len rámcové a dotvárajú sa v spolupráci so žiakmi počas riešenia zadaných úloh. Realizácia projektu závisí od žiakov, od ich tvorivosti, fantázie, kritického myslenia, vnútornej motivácie, záujmov a potrieb. Pri tvorbe scenárov sú žiaci inšpirovaní svojím najbližším okolím a problémami, ktoré vyplývajú z bežného života. Na tomto stretnutí členovia klubu predostreli svoje poznatky s projektovým vyučovaním, ktoré využívajú vo výchovnovzdelávacom procese. Ing. A. Žiačiková v rámci hodín odborného výcviku v študijnom odbore *komerčný pracovník v doprave*, Ing. J. Šimáčková na hodinách odevnej tvorby s dievčatami zo *stylingu a marketingu*, Mgr. A. Crkoňová v študijnom odbore *výtvarné spracúvanie skla* na hodinách odborného výcviku a dejín výtvarnej kultúry. Mgr. J. Haššo predostrel námety projektových cvičení realizovaných na našej škole v študijných odboroch *chemická informatika* pod vedením Ing. M. Čuntalu a Ing. S. Minárikovej (Kreatívne tvorenie zo silikónového kaučuku, Plasty inak – kontroverznosť plastov, Detektívne príbehy reálne), v študijných odboroch *styling a marketing* pod vedením Mgr. A. Hupkovej a Mgr. A. Crkoňovej (Módny doplnok netradične – náramok, brošňa, Styling dámskej sukne). V rámci diskusie členovia klubu rozobrali uvedenú tému, vyjadrovali sa k jednotlivým témam už uskutočneného projektového vyučovania a projektových cvičení a poukázali na ich význam v edukačnom procese z pohľadu učiteľa a žiaka. Rovnako rozdiskutovali jednotlivé pojmy uvedených tém, kľúčové slová a ich význam pre odborné vzdelávanie a rozvoj čitateľskej gramotnosti žiaka.

Na sedemnástom stretnutí nášho PK bol hlavným bodom „Didaktický kufrík využiteľný pri odbornej vyučovacej hodine“. V odboroch umeleckého charakteru, hlavnú rolu zohráva objavovanie, skúmanie a konštruovanie poznatkov samotnými žiakmi. Poznatky chceme zmysluplne a efektívne aplikovať v odbornom vzdelávaní, priblížiť predkladaný problém, venovaný možnostiam tvorby a využitia didaktického kufríku so zameraním na čitateľskú gramotnosť a vybrané oblasti z dejín umenia, či iných odborných predmetov. Pretože podnet vychádza z mimoškolského prostredia múzejnej edukácie, kde sa tento typ didaktickej pomôcky, terminologicky, ale hlavne prakticky uplatňoval, vidíme v ňom príležitosť k transferu pôvodného múzejného kufríka do bežnej i odbornej výuky ktoréhokoľvek predmetu. Mgr. A. Crkoňová popísala galerijno-muzeálny kufrík využívaný pri hodinách Dejín umenia.

Galerijno-muzeálny kufrík -

jedná sa o praktickú didaktickú pomôcku, ktorá slúži nie len ku ľahkému prenášaní didaktických médií, potrebných v priebehu konkrétneho edukačného programu. Ide o tašky, kufre, batohy, koše, či iné tzv. didaktické boxy, v nich ide skutočne, k didaktickým účelom slúžiaci materiál, premiestňovať podľa potrieb edukačného programu z jedného expozičného priestoru do druhého, či sa už nachádza v budove, alebo vonkajšom prostredí či z galérie, múzea do školy alebo mestského prehliadkového okruhu po pamiatkach.

Obsahom môžu byť prostriedky:

písomné (knihy, originálne dokumenty, brožúry, pracovné listy ...)

vizuálne (obrazy, fotografie, mapy, orientačné plány, plagáty, komiksy ...)

technické (napr. tablety, fotoaparáty ...)

autentické hmotné predmety (modely, makety ...)

pomôcky, potrebné k praktickej činnosti na hodine (pastelky, papier, ceruzky, šablóny ...)

Do prostredia formálneho vzdelávania, ide odborný didaktický kufrík tiež zhotoviť. Samotná tvorba, či lepšie povedané zber prameňov a materiálov nemusí spočívať len na príprave učiteľa, môžeme pripojiť aj žiakov. Kufrík ako didaktická pomôcka je často využívaná v galerijnom a múzejnom prostredí. Jedná sa predovšetkým o galérie a múzea, ktoré dnes už vo väčšine prípadov nie sú miestami s objektami vystavenými vo vitrínach s nápisom „Nedotýkať sa,“, ale snažia sa stále viac naplňať funkciu edukácie. V rámci rôznych edukačných programov, ponúkaných konkrétnym cieľovým skupinám, využívajú rozmanité metódy a didaktické prostriedky. Ako prvá ukážka práce s kufříkom nám poslúžilo múzeum a budeme sa venovať prvej téme Dejín umenia – praveku, dobe kamennej. Prvotná fáza je frontálna, založená na dialógu a názornosti, skrz objekty a obrazový

materiálov. Snažím sa u žiakov vyvolať úvahy čo ma výstava spoločne s našou preberanou témou, taktiež vyvolať úvahy čo má táto téma spoločne so súvislosťami čím je napríklad reštaurátorstvo, maľba, všeobecná história. Pomáhajú nám uvedomiť si že len kvôli archeologickým nálezom a ich uchovaniu v múzeách, dnes máme informácie. Obsahom kufríku k tejto téme je veľa prameňov a didaktických pomôcok, manuálov pre učiteľa, skript. Z hmotných prameňov je zachovaných veľa vykopávok ako sú pazúriky, črepy, nástenné maľby s postavami a zobrazením zvierat Ďalšou pomôckou je vtiahnutie žiakov do problematiky skrz obrázkov s geologickými vrstvami kde sa aké predmety našli. Zistia rozdelenie doby na paleolit, mezolit a neolit. Na výklad nadväzuje skupinová práca žiakov, zameriavajú sa na väčšiu interakciu s materiálmi v didaktickom boxe (kufríku). Aby sa vedeli orientovať v problematike, komunikovať spolu, spolupracovať, čítať s porozumením vhodný materiál ...

Príklad zadania:

1. Prejdite expozíciu a vyhl'adajte v praveku v období mezolitu nástennú maľbu.
2. Popíšte čo zobrazovali, aké témy preferovali a čím maľovali.
3. V kufríku je uložených niekoľko vecí z doby kamennej, po hmate, ich treba identifikovať a popísať spolužiakom čo to je a na čo to slúžilo, z akého materiálu to bolo vyrobené.
4. Prepojenie medzi predmetových vzťahov – spracovanie témy pravek na výtvarnej príprave.

Ďalší didaktický kufrík popísala pre odbor styling a marketing.

Vyučujúca napríklad začne diskusiou o podmienkach, vybavení textilnej pracovnej dielne, ktorá sa odvíja od pozerania a analýzy dobových fotiek. Fotografie sú súčasťou kufríka ako aj iné materiály. Chumáče vlny, umelé a prírodné vlákna ... Po dialógu žiaci hapticky skúmajú jednotlivé materiály. Testujú rôzne vlastnosti, napr. pružnosť, odolnosť, jemnosť alebo pozorujú štruktúru tkaniny. Jeden po druhom si napr. vyskúšajú česať vlnu, objasnia princíp tkáčskeho stroja. Súčasťou programu môže byť napr. workshop, kde žiaci pomocou sieťotlače trebárs ozdobia tašky, či tričká. Ktoré môžu byť súčasťou kufríka. Môžu vyskúšať a porovnať prácu na starom a novom šijacom stroji a iné aktivity.

V rámci diskusie sme sa zhodli, že konštruktivistická, bádateľsky orientovaná, zážitková či objektová forma učenia býva častejšie spojovaná s tematickým obsahom predmetov umeleckého charakteru. Preto chceme poznatky zmysluplne a efektívne aplikovať v odbornom vzdelávaní, priblížiť predkladaný problém, venovaný možnostiam tvorby a využitia didaktického kufríka so zameraním na čitateľskú gramotnosť a vybrané oblasti z dejín umenia, či iných odborných predmetov.

Na osemnástom stretnutí členovia PK diskutovali o efektívnych metódach a stratégiách podporujúcich rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov na našej odbornej škole a tiež podpory aktívneho učenia sa žiaka a správne pochopenie odborných textov, schém a pod. Prezentovali svoje osobné skúsenosti s VH a s akými problémami sa na hodinách stretávajú a ako vzniknuté situácie riešia.

Ďalšou témou diskusie bola „Ako naučiť žiakov pochopiť odborný text, čítať výkresy/schémy a pod.“ Koncepcia vyučovacích hodín na odbornej škole sa orientuje na aplikovanie čitateľských stratégií na rôzne typy odborných textov ale s vyšším stupňom. Texty sú zvolené s rôznym zámerom, obsahom a formou a vyžadujú od žiakov odlišný prístup pri ich porozumení. Metodika vyučovacích hodín je postavená na etapovom čítaní, ktoré sa odráža v postupnosti krokov čitateľských stratégií – aktivity pred čítaním, počas čítania a po čítaní.

Náročnosť úloh a práca s odborným textom sa postupne zvyšuje od nižších ročníkov k vyšším. Na VH sa žiak stretáva s odbornými úlohami/ textom a postupne sa učí ich chápať. Pričom rôznymi praktikami získava schopnosť sledovať, riadiť, kontrolovať seba samého a svoje myšlienkové pochody. Inak povedané: spoznáva seba (svoj štýl učenia a práce s textom – ako lepšie, rýchlejšie je schopný čítať odborný text), snaží sa pochopiť zadanie úlohy / odborný text a postupne spozná ako postupovať pri ich čítaní a práci s odborným textom / schémou a pod.

Práca v predmetových komisiách, ktoré pôsobia v našej škole je okrem iného zameraná na tvorbu

databázy školských vyučovacích projektov. Tie si učitelia vypracovávajú na začiatku školského roka a v rámci predmetovej komisie prediskutujú ich cieľ a zadanie. Význam týchto projektov je okrem iného podporiť čitateľskú gramotnosť žiaka, naučiť žiakov pracovať s odborným textom a spájať informácie aj s iných odborných a všeobecnovzdelávacích predmetov do jedného celku.

Členovia klubu tiež diskutovali o známych stratégiách podporujúcich čitateľskú gramotnosť, ktorými sú: Metakognitívne stratégie a Stratégia „Myslieť nahlas“ a námetoch modelových hodín, ktoré je možné realizovať na podporu rozvoja čitateľskej gramotnosti.

Schéma takejto hodiny:

1. Určenie cieľa vyučovacej hodiny.
2. Spôsoby učenia.
3. Realizované úlohy na čítanie s porozumením (úlohy s využitím rôznych druhov textov - súvislý text, nesúvislý text).
4. Zisťovanie úspešnosti žiakov.
5. Stanovenie času potrebný na vypracovanie úloh čitateľskej gramotnosti.

V rámci odborných predmetov je možné tiež využiť Cornellovu metódu (priestor na otázky; priestor na poznámky počas hodiny; sumár – podať hlavné myšlienky vlastnými slovami).

Scenáre takýchto VH sú len rámcové a dotvárajú sa v spolupráci so žiakmi počas riešenia zadaných úloh. Samotná realizácia VH závisí aj od žiakov, od ich schopnosti správne čítať text a tvorivosti.

V rámci diskusie členovia klubu tiež rozdiskutovali jednotlivé pojmy, kľúčové slová a ich význam pre odborné vzdelávanie a rozvoj čitateľskej gramotnosti žiaka.

Na devätnástom stretnutí PK sme diskutovali o problematike čitateľskej gramotnosti na našej škole a k motivácii žiakov k čítaniu, porozumeniu textu. Podľa funkcie rozlišujeme dva typy textov, a to texty vecného charakteru a umeleckého charakteru. K vecným textom patria všetky texty, ktoré nie sú beletriou. To znamená, že sem môžeme zaradiť náučné texty. V dnešnej dobe veľa študentom chýba motiváciu čítať, veľa času trávia na mobilných telefónoch. Záujem o čítanie je formou vnútornej motivácie žiaka. Učiteľ by mal žiakom vyberať texty v súlade so zásadou primeranosti. Členovia klubu prezentovali svoje pedagogické skúsenosti s touto problematikou, či už pozitívne alebo negatívne. Ing. Žiačiková informovala o svojich skúsenostiach na hodinách anglického jazyka, kde pracujú s textami z časopisov, ktoré sú prispôbené priamo na zlepšenie čitateľskej gramotnosti a obsahujú otázky za textom, žiaci vyhľadávajú informácie v texte, myšlienky si utvrdzujú do súvislostí, ktoré využívajú pri interpretácii článkov. Súčasťou čitateľskej gramotnosti je rozvoj komunikatívnych kompetencií žiaka. V knihách Solutions sú za každým celkom učebné texty a cvičenia na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Pracujú so slovníkmi, grafmi, slovnými hrami, osemismerovkami, doplnovačkami, pracujú s textom v papierovej ale aj elektronickej podobe. V rámci Dňa európskych jazykov privádzame žiakov k čítaniu zahraničnej literatúry, vytvárame pozitívny vzťah k cudzím jazykom. Žiaci sa zapájajú do súťaží a olympiád z anglického jazyka, ktorej súčasťou je čítanie s porozumením. Na hodinách odborného výcviku žiaci pripravujú projekt so zadanej témy, musia selektovať veľké množstvá textov a vyberať to najpodstatnejšie do prezentácie a nakoniec musia odprezentovať tento projekt pred triedou a vyučujúcim OVY. Tu sa ukazuje, do akej miery porozumeli textu a či vedia vybrať z textov iba to dôležité. Na hodinách ADK žiaci vytvárajú pracovný inzerát, kde pracujú s textom, pracovné zmluvy a pod. Podľa dispozícií vyhotovujú Obchodnú korešpondenciu, Marketingové písomnosti a Personálne písomnosti. Pracujú s nesúvislými textami (mapy, grafy, tabuľky a pod.), vyvodzujú vzťahy medzi informáciami. Učia sa čítať s porozumením dispozície, ktoré im učitelia aktualizujú a prispôbujú tak, aby vzbudili motiváciu u žiakov. Ing. Crkoňová informovala členov klubu o skúsenostiach na hodinách Dejiny výtvarnej kultúry, technológie, Dejiny sklárskej tvorby, kde využíva motivačné metódy na zvýšenie úrovne čitateľskej gramotnosti. Žiaci na základe videí, filmov, výstav a učebných textov spracovávajú poznámky, s ktorými ďalej pracujú. Porovnávajú informácie z rôznych zdrojov, využívajú multimediálne programy, zaraďujú prácu s internetom s prepojením na bežný život. Ing. Šimáčková predniesla svoje pedagogické skúsenosti na hodinách Stylingu a marketingu, kde dievčatá musia porozumieť a čítať odborné texty, schémy, pochopiť zadanie úlohy pri práci s jednotlivým dielmi

strihov, ktoré vyžadujú určité zručnosti a skúsenosti.

V rámci diskusie členovia klubu tiež diskutovali o využití možnosti vzdelávania celého pedagogického zboru z ponuky vzdelávacích aktivít MPC v oblasti cieleného rozvíjania čitateľskej gramotnosti, resp. vzdelávania pre riadiacich zamestnancov škôl s obsahovým zameraním na tvorbu vlastnej stratégie rozvoja čitateľskej gramotnosti.

Cieľom posledného dvadsiateho stretnutia PK bolo vyhodnotiť činnosť pedagogického klubu a zhodnotiť výstupy. Stretnutie sa nieslo v duchu debaty, diskusie o nutnosti zapracovania novo získaných poznatkov do vyučovania. Jednotliví členovia klubu prezentovali svoje skúsenosti z použitia textových zadaní na vyučovacích hodinách, o správnosti použitia vedomostí o odbornom texte, prepojenia týchto informácií z iných zdrojov so spracovávaným textom a zadanými praktickými úlohami, prezentácia a zdôvodnenie vlastného názoru žiakmi, prínosov skupinovej práce, projektovej vyučovacej metódy, sebariadeného a autentického učenia, kritického a kreatívneho myslenia v príprave na povolanie.

Koordinátor prítomným predstavil preberaný program práce počas roka a zhrnul výsledky a závery stretnutí. Keďže cieľom je prehĺbovanie čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia v rámci teoretických aj praktických predmetov členovia sa navzájom oboznamovali so stratégiami a metódami, inovatívnymi didaktickými materiálmi vhodnými na využitie vo vyučovacom procese. Hodnotili výstupy a vymieňali si skúsenosti ktoré aplikovali vo svojej praxi.

V rámci diskusie a výmeny skúseností v oblasti rozvoja čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia sa účastníci zhodli že inovácie predstavujú užitočný nástroj, ktorý pomáha lepšie reagovať na zmeny a pomôže žiakom v ich profesijnom živote.

Záver:

Zhrnutia a odporúčania pre činnosť pedagogických zamestnancov

Zhodnotili sme, že je veľmi dobré, ak majú jednotliví vyučujúci možnosť vypočítať si ostatných učiteľov a načerpať inšpiráciu. Každý z nás sa usiluje byť čo najlepším pedagógom a svoje učiteľské pôsobenie neustále vylepšovať a zdokonaľovať. Preto je práve takéto odovzdávanie si skúseností veľmi prínosné, inšpiratívne a určite v ňom chceme pokračovať. Hoci sú v našom klube čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia učelia rôznych predmetov, nie je to nevýhodou, ale naopak prínosom. Z analýzy stretnutí vyplýva, že inovácie začleňované v jednotlivých študijných odboroch a triedach do výučby prinášajú výsledky, ozvlášťujú vyučovacie hodiny, motivujú študentov a zlepšujú ich schopnosť pracovať s rôznymi textami. Keďže primárnym cieľom nášho klubu je rozvoj čitateľskej gramotnosti, veľa priestoru sme venovali práve týmto prospešným aktivitám. Všetci vyučujúci sa už stretli s vyjadrením, že žiak niečo prečítal a povedal, že vlastne nevie, čo čítal. Preto je dôležité neustále rozvíjať u študentov zručnosti podporujúce čitateľskú gramotnosť.

Uvedomujeme si, že čítanie, čitateľská gramotnosť a kritické myslenie tvoria nevyhnutný predpoklad na rozvíjanie kľúčových kompetencií, predovšetkým kompetencie k učeniu sa. Členovia klubu odporúčajú čo najviac využívať metódy na podporu čitateľskej gramotnosti vo vyučovacom procese, pretože jedným zo základných cieľov vzdelávania by malo byť rozvinutie čitateľskej gramotnosti potrebnej pri uplatnení sa absolventov stredných škôl na trhu práce. Zaoberať sa tvorivou prácou žiakov a prácou s odborným textom. Tvorivosť je spojená s každodenným životom. Takáto práca pomáha rozvíjať u žiakov schopnosť čítať s porozumením, premýšľať kreatívnym spôsobom, zvyšuje motiváciu, vedie ich k spontánnosti, experimentovaniu a dáva žiakom príležitosť ku tvorbe nových nápadov. Kritické, kreatívne myslenie v súvislostiach čitateľskej gramotnosti využívať v príprave na ich budúce povolanie. Získané osvedčené pedagogické skúsenosti, inovatívne didaktické materiály sa snažiť aplikovať v medzipredmetových vzťahoch. Práca v pedagogickom klube čitateľskej gramotnosti a kritického myslenia priniesla mnohé pozitíva a jej členovia odporúčajú v stretnutiach pokračovať aj do budúcnosti.

11. Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Ján Haššo
12. Dátum	30. 06. 2022
13. Podpis	<i>Haššo</i>
14. Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ján Haššo
15. Dátum	30. 06. 2022
16. Podpis	<i>Haššo</i>